

वर्गः(ख) व्याकरणम् Group (B) Grammar

MSA-C313 व्याकरणपरम्परा महाभाष्यञ्च
Vyakaranaparampara
Mahabhashyancha

पूर्णाङ्कः -100
सत्रान्तपरीक्षा -70, आन्तरिकपरीक्षा-
30
समयः - 03 होराः (Time : 3 Hours)
सकल-अर्जिताधिभारः06
(TotalCredit - 06)

प्रस्तावितः पाठ्यक्रमः (Prescribed Course)

खण्डः (Section)- 1- व्याकरणशास्त्रस्येतिहासः

खण्डः (Section)- 2- व्याकरणमहाभाष्यम्

पाठ्यक्रमस्योद्देश्यम्-

अस्य पत्रस्य उद्देश्यं वर्तते यत् छात्राः संस्कृत व्याकरणविषये पारंगताः भवन्तु। व्याकरणदर्शनस्य च ज्ञानं च प्राप्नुयुः।

पाठ्यक्रम-अध्ययनपरिणामाः(Course Outcomes)-

- अस्य पत्रस्य पठनेन छात्राः संस्कृतभाषासम्भाषणे प्रवीणाः भविष्यन्ति।
- अस्य पत्रस्य माध्यमेन छात्राः व्याकरणदर्शनस्य विभिन्नाभिः विधाभिः परिचिता भविष्यन्ति।

खण्डानुरूपविभाजनम् (Unit-Wise Division)

खण्डः (Section)- 1 व्याकरणशास्त्रस्येतिहासः

घटकम् (Unit) - 1-पाणिनिपूर्वपरम्परा- (काशकृत्स्नः, आपिशलिः, व्याडिः, शाकटायनः, शाकल्यः, स्फोटायनः)

घटकम् (Unit) -2- पाणिन्युत्तरपरम्परा- (पाणिनिः, कात्यायनः, पतञ्जलिः, जयादित्यः, वामनः, जिनेन्द्रबुद्धिः, हरदत्तः, भट्टोजिदीक्षितः)

घटकम् (Unit) - 3- पाणिनीयेतरपरम्परा- (कातन्त्रकारः, पाल्यकीर्तिः, भोजदेवः, हेमचन्द्रः, सारस्वतव्याकरणकारः, बोपदेवः)

खण्डः (Section)-2 व्याकरणमहाभाष्यम्

घटकम् (Unit) -1- व्याकरणमहाभाष्यम् (द्वितीयाह्निकस्य अइउण् सूत्रात् ऐऔच् सूत्रपर्यन्तम्)

घटकम् (Unit) -2-व्याकरणमहाभाष्यम् (हयवर्ट् सूत्रादारभ्यः आह्निकान्तपर्यन्तम्)

टिप्पणी- प्रथमखण्डात् आलोचनात्मकाश्च प्रश्नाः प्रच्छद्यन्ते।

द्वितीयखण्डात् व्याख्यात्मकाः आलोचनात्मकाश्च प्रश्नाः प्रच्छद्यन्ते ।

संस्तुतग्रन्थाः-

1. व्याकरणमहाभाष्यम् (भाग-1) - वेदव्रत, हरियाणा साहित्य संस्थान, गुरुकुल झज्जर, 1062।
2. महाभाष्यम् (प्रथमोभागः) युधिष्ठिरमीमांसक, रामलाल कपूर ट्रस्ट, रेवली, सोनीपत।
3. व्याकरणमहाभाष्यम् (आह्निक1-5) -मथुरा प्रसाद मिश्र, चौखम्बा विद्याभवन वाराणसी।
4. व्याकरणमहाभाष्यम् (आह्निक1-2) हिन्दी व्याख्या, वेदप्रकाश विद्यावाचस्पति, मेहरचन्द्र लक्ष्मनदास-पब्लिकेशन्स, दिल्ली।
5. व्याकरणमहाभाष्य, विद्यानिधि हिन्दीव्याख्या- भीमसिंह वेदालंकार, विद्यानिधि शोधसंस्थान, कुरुक्षेत्र।